

SAMOUUPRAVA

GLASILO NARODNE RADIKALNE STRANKE.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Wolfova ul. 1/1.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani.

||| Izhaja vsak četrtek. |||

Naročnina mesečno Din 4.—, celoletno 50.—

Posamezna številka Din 1.—.

Inserati po tarifi, pri večjem naročilu popust.

Gadjia zalega.

Slaba bodo vremena, ko bodo popi trgovci in sodci golobradci.

Star belokranjski nar. pregovor.

Časi, ki jih nam prerokuje belokranjski pregovor, so prišli. Ali se ne peča današnja duhovščina z vsem mogočim posvećenim stvarjem, cerkev sama in pa nauk sv. vere jim je pa deveta briga? Ali imamo danes sploh duhovščino, ki bi bila zgled prave pobožnosti in nositeljica miru in sprave? Kamorkoli pogledamo, vidimo, da se širi iz prižnice sovraštvo in se palijo strasti strankarske in verske nestrpnosti. Mesto da bi gojili duhovniki duhovna dela usmiljenja, se pečajo s trgovino, politiko in z denarnimi zavodi. Vse hočejo biti: kramarji, bankirji, politiki in bogsigavedi kaj še vse, le to ne, kar so od Boga postavljeni. Kako morejo biti dobri trgovci, ko se tega nišo nikdar učili. Potem tudi ni čudno, če morajo člani raznih konjumov plačevati vsako leto primanjkljaje. Pa naj bi že ustanavljali razna podjetja, če bi jih vodila plemenita misel, a njim se gre za drugo. Oni hočejo ukleniti ljudstvo v verige njih odvisnosti, da bi se ne mogli niti ganiti, da bi bili njih sužnji, kar se vidi iz tega, da nasprotniku nočejo nikdar pomagati v nesreči, kakor jim veleva njih nauk po primeru usmiljenega Samaritana, ampak se celo vesele nesreče tistega, ki ne trobi v njihov rog, če tudi je veren katolik. Ti ljudje so zgubili popolnoma smisel za pravo vero, vera je njim le sredstvo za kšeft.

Ali je potem čudno, če se širi sovraštvo in razprtije in da so oni mesto nositelji miru in sprave, povzročitelji zdrag in sporov in splošne nezadovoljnosti?

Sam sv. oče papež je obsodil delovanje politikujoče in kramarske duhovščine ter je v Italiji odvezel nekaterim pravičo mašo brati. Kar velja za Italijo, velja tudi pri nas. Za tako duhovščino veljajo sv. pisemske besede, da so gadjia zalega in da so suho drevo, ki ne zasluži drugega kot da se poseka in v ogenj vrže.

Duhovščina naj se briga za vero, za kar je odločena, kramarijo in politiko pa naj pušči tistim, ki so za to poklicani.

Kje naj pridemo do urejenih razmer, ako se ne moremo zjediniti. Ljudstvo spreglej, ali je mogoče imeti 10 do 15 zapovednikov. Toliko imamo namreč strank. In kdo je temu kriv? Razni golobradci, ki hočejo biti ljudstvu sodniki, in narod sam, ki drvi za temi mladimi pustolovci.

Ljudje božji, spregledajte že enkrat, ali je kje na svetu mogoče toliko strank kot pri nas? Poglejte Ameriko in druge velike države, ki imajo 5 krat in 10 krat toliko ljudi, a imajo samo 2 do 3 stranke. Ako pridejo

razni agitatorji skrahiranih golobradih dohtarjev k vam, zapodite jih, na dan volitev pa vrzite kroglice v skrinjico Narodnega bloka, kjer se bo dalo edino kaj doseči.

Vsak je moral uvideti, da klerikalci niso nič dosegli, dasi so imeli skoro vse slovenske poslance, drugih pa itak nič bilo ni, če

bi bil sedaj kateri izvoljen, bi bil osamljen in brez moči v parlamentu. Da klerikalcem samim tudi sedaj ni resno do naroda in kmeta, se vidi najbolj iz tega, ker so postavili le tri kmete in te v najslabših okrajih in pet duhovnikov in drugo pa dohtarje in profesorje.

Kadar pride k Vam klerikalni agitator, ga vprašajte:

Kje je avtonomija, kako je 21 klerikalnih poslancev davke znižalo, kako so izvedli agrarno reformo, kako so premestili lante iz Macedonije, kako so odpravili draginjo? Kdo je pustil sladkor povišati, kdo je v Beogradu bika licenciral? Kdo je prodajal vozovnice za banatsko moko po 500 do 800 Din? Kdo je 4. novembra 1918 potrdil stare avstrijske davščine (osebno dohodnino, deželne naklade in cestni davek) in potem vse skup prenesel v Beograd? Kaj je delalo cel čas 21 klerikalnih mamelukov v Beogradu? Zakaj ni postal klerikalni kmet minister, ampak duhoven in profesor? Zakaj ne sme več biti kandidat kmet Stanovnik, ampak duhovnik Smodej, ki neče opravljati svoje svete službe? Kdo je prestavljal uradnike in penzioniral velike župane, da je moralo ljudstvo nositi stroške?

Kdo je postrelil 13 delaveev, ki so prosili kruha na Zaloški cesti? Kdo je napravil zvezlo s turškimi begi in agi, da so osleparili bosanskega kmeta za zemljo? Kdo je hotel zemljo stiškega samostanskega veleposvestva odvzeti kmetom? Kako je pomagala klerikalna vlada polhovgrajskim ponesrečencem?

Vse to so zakrivilo klerikalci, zato jih na shodih vprašajte! Na shodu povejte javno, da je vsaka kroglica klerikalce zločin nad kmetom, obrtnikom in uradnikom. Edina rešitev je narodni blok, ki edini bo delazmožen in ki bo prevedel ustavo v življenje, t. j. samoupravo oblasti in občini in izpeljal nove zakone, predvsem zjednačenje davkov, invalidski in uradniški zakon, zato vrzite na dan volitev vsi kroglice na deželi v 2. in v mestu Ljubljana v prvo skrinjico.

Kdo je kriv davkov in kje je protizdravilo?

Kamorkoli pogledamo, vse tarna radi prevelikih davkov. Zlasti nas tare breme nenakanih davkov. Klerikalci kaj radi očitajo Srbom, da nas oni odirajo, a ravno klerikalci sami so krivi teh krivičnih davkov. Klerikalci so bili oni, ki so izdali kot večina narodne vlade 4. novembra 1918 naredbo, ki določa, da se vse prejšnje deželne naklade vseh vrst in brez vsake izjeme do nadaljnjega ukrepa pobirajo in zaračunajo v isti izmeri in na isti način kakor doslej. Ta naredba je bila kolikor upravičena, a krivičen in nepremišljen je bil takozvani pooblastilni zakon začasnega predstavništva v Beogradu iz leta 1919, ki je pod podpredsednikom dr. Korošca pooblastil centralno vlado v Beogradu, da sme pobirati v Sloveniji neomejeno na čas poleg drugih davkov še vse one davke iz bivše avstrijske zakonodaje. Na podlagi tega pooblastilnega zakona se pobira sedaj pri nas in v Dalmaciji tudi dohodninski davek, katerega drugod ne plačujejo. To je neodpustljiv greh, da so klerikalci glasovali za pooblastilni zakon časovno popolnoma neomejeno, zlasti radi tega, ker dohodninski davek se pobira v progresivnih odstotkih, t. j. čim večji znesek je, temveč odstotkov se plača davkov, tako je mogoče slučaj, da je kdo plačal davka pred vojno za skupiček grodanega

gozda le 2 odstotka in sedaj pa mora za isto količino lesa plačati 12 odstotkov davka. Iz tega se vidi, da klerikalcem ni bilo do ljudskih koristi, ampak je njim glavna sebičnost in koritarstvo, ali pa se niso spoznali v zakonu, potem so pa nezmožni zastopati ljudske koristi.

Napačen in krivičen je torej vsak očetek, da Srbi nas odirajo, da moramo mi plačevati davek, ki ga oni ne plačujejo, kajti nikdo ne bi mogel nas prisiliti plačevati tega davka, če ne bi klerikalci privolili v ta pooblastilni zakon, nasprotno bi se lahko Srbom zamerili, ako ne bi sprejeli te ponudbe.

In kdo je zopet kriv, da še vedno obstojajo neenakomerni davki, če ne klerikalci, ki onemogočajo parlamentarno delo, da bi prišel zakon o zjednačenju davkov na dan? Mesto, da bi delali v Beogradu, se prereckajo, kakšna naj bo naša država, ali monarhija ali republika, ali edinstvena ali razkosana na pokrajinske avtonomije, pa še sami ne vedo, kaj hočejo, pri predlanskem katoliškem shodu so vzeli monarhijo v zakup in so na stavo kričali kralju: Živijo kralji, živijo Aleksander, danes pa hočejo biti bolj republikanski kot je sam Radić in njegov podrepnik Pripeluh. Na ta način se ne bodo razmere

zveščale in davki zmanjšali oziroma zjednačili.

Davki se bodo zmanjšali in zjednačili v oči državi le s stvarnim delom v skupščini, potem delazmožne večine, ki bo mogla neovčeno ustavo provajati v življenje in del nove zakone. To pa ne bodo klerikalci, ker nimajo do resnega dela v državi, ampak le do gospodstva v Sloveniji, kjer lajejo že premoč. Država in narod jim je pa

deveta briga, ker vedo, da tam ne morejo nikdar doseči večine.

V rokah volilcev je odločitev, ali se bo delalo v skupščini in ali bo zagledal tudi zakon o zjednačenju davkov luč sveta.

Volilci, 8. februarja vrzite krogličico vsi v skrinjico Narodnega bloka, kateri edini more dobiti večino in kot tak proizvajati zakone in državo pripeljati v urejene razmere.

Kandidature v Sloveniji ali politična nezrelost slovenskega ljudstva.

V torek je potekel rok za vlaganje kandidatnih list. Na Slovenskem imamo tri volilna okrožja s skupno 26 mandati, in sicer Ljubljana mesto (1), okrožje Ljubljana - Novo mesto (10) in okrožje Maribor - Celje (15). Ako bi obveljala praksa, da vlaganje volilnih list ni vezano na zakonite roke, katero stališče je bilo menda merodajno pri odobritvi klerikalnih list v mariborskem in ljubljanskem okrožju, potem bi bilo seveda računati, da se bodo pri nas kandidatske liste vlagale tudi še naprej. Sicer je pa, kakor rečeno, rok potekel. Rezultat je naravnost rekorden. V treh slovenskih volilnih okrožjih je bilo vloženih 28 kandidatnih list in pri prihodnjih volitvah nastopi 17 strank, stranic, skupin in posameznih »politikov«, ki so si sestavili »lastne« kandidatske liste.

V Ljubljani so vložene sledeče liste:

1. Narodni blok (Ivan Mohorič);
2. levičarski socialisti (I. Makuc);
3. socialni demokrati (dr. Lj. Perič);
4. klerikalci (dr. Anton Korošec) in
5. skupina Ravnihar - Ažman - Babnik - Ševan (dr. Vladimir Ravnihar).

Volilno okrožje Ljubljana - Novo mesto:

1. klerikalna (dr. Anton Korošec);
2. Narodni blok (dr. Gregor Zerjav);
3. SKS (Ivan Pucelj);
4. slovenska republikanska stranka (Albin Prepeluh);
5. delavsko-kmečki republikanski blok, socialistični levičarij (Ivan Makuc);
6. republikanska stranka za Slovenijo (Josip Murn);
7. narodni socialisti (Ivan Deržič);

8. socialni demokrati (Melhijor Čobal);
 9. Bernotovi socialisti (Ivan Pastorek);
- V volilnem okrožju Maribor - Celje:

1. klerikalna (dr. Anton Korošec);
2. radičevska (Stjepan Radić);
3. prekmurški mali poljedelci (Geza Hartner);
4. Narodni blok (dr. Lj. Pivko);
5. lista »viteza« Zagorskega (I. Zagorčič);
6. Puceljevo krilo SKS (Ivan Pucelj);
7. delavsko-kmečki republikanski blok (Ivan Makuc);
8. nemška stranka (Franc Schauer);
9. radikalski disidenti (dr. R. Ravnik);
10. socialni demokrati (dr. Milan Korun);
11. seljaško-agrarna zveza (A. Hribar);
12. Brnotovi socialisti (Vinko Moderndorfer);
13. lista Radičevih disidentov, pristašev S. Lovrekovića (Ivan Štrbenac);
14. davidovičevska lista (prof. Božo Marković).

Volilcev v vseh treh okrožjih je približno 190.000. Velika večina list je postavljenih brez vsakega izgleda na uspeh. Interesantno je, da imajo tri liste hrvatske nosilce (Radić, Štrbenac, Hribar), ena pa celo srbskega nosilca (prof. Markovića).

Vložile je 17 strank 28 kandidatnih list, a vladati more le ena stranka. Ali uvidiš, dobre ljudstvo, zaslepljenost Tvojih voditeljev in nesmisel tolikih strank, ki so vse razen nacionalega bloka brez upa zmage. Vsak pošten volilec bo obsodil to razcepjenost in oddal krogličico stranki, ki res pomeni nekaj v državi t. j. narodni blok.

Politične beležke.

Expovščina »Slovenec« in klerikalcev. Ker skupščine ni, je samo po sebi umevno, da mora dobivati vlada kredite potom glavne kontrole do tedaj, ko se skupščina zopet sestane, t. j. najdalje do 1. aprila t. l. Ker je glavna kontrola odobrila nekaj kreditov, piše »Slovenec« dne 11. t. m. z vso gotovostjo, da bo vlada sigurno zahtevala nad dve milijardi kredita preko proračuna. In to trdi brez vsake podlage. Nato pa nadaljuje: »Tak način trošenja državnega denarja je zelo škodljiv za državo in potrjuje resničnost starih trditelj, da je Stojanovičev proračun za leto 1924. nerealen in da se pod to vlado zelo veliko troši. Vlada ne ve, če bo imela večino, pa vendar troši denar na tak nepremišljen način. Bilo bi dobro, da bi volilci že sedaj zahtevali od vladnih poslancev, da se zavežejo, da takega razsipavanja državnega denarja ne bodo odobrili. Za tako razsipavanje denarja nosi vlada vso odgovornost in nova narodna skupščina bo imela dolžnost režim obtožiti in pregledati, kam so šle te vsote denarja«

Ali si moremo misliti večje lopovščine? Nikdo ne more vedeti, tudi sama vlada ne, koliko se bo potrošilo, le »Slovenec« v svoji pokvarjenosti vidi zapravljene milijarde, ne vidi pa, da je Sušnik hotel faktično ogoljufati državo za 16 milijonov dinarjev.

In ne samo to. Klerikalci ščunjejo uradnike, da ne dobe izplačane razlike, in invalide, da ne dobe povišanih prejemkov, ko pa hoče dobiti vlada kredit, vpijejo, da razsipa državni denar. Kje pa naj vlada vzame denar, ali ga boče dati klerikalci in Korošec ali pa naj konfiscirajo škofovska veleposestva in kloštre — potem bi bil šele vik in krik v klerikalnem Jeruzalemu.

Klerikalci brez načel. Dr. Korošec zahteva za Slovence v državi vsestransko samostojno življenje, za obliko tega življenja mu ni. On hoče le stvarno avtonomijo. To je zelo lepe povedane. Na vse strani prav. Dr. Korošcu pride vse prav; republika, federacija, avtonomija, oblastna samouprava itd. Kar bo, pa bo. Vse prav pride, samo da bodo kandidati SKS zopet izvoljeni. Niemu je sa-

mo za »stvarno samoupravo«. To pravi dr. Korošec, ki je ubil takoj po prevratu deželno avtonomijo Kranjske in Štajerske, ki je vse mogoče upravne posle pomagal centralizirati v belgrajskih ministrstvih, ki je do zadnjega časa onemogočeval izvolitev oblastnih in srezkih skupščin ter s tem onemogočil vsaj delno možno samoupravo.

Poziv vsem našim pristašem in prijateljem.

Pozivljamo vse naše somišljenike, prijatelje in pristaše, da pridne agitirajo po vaseh za kandidat Narodnega bloka dr. Niko Zupaniča oziroma rojaka Belokrajine. Nobeden volilec ne sme ostati, ki bi ga ne obiskal naš zaupnik. Somišljeniki, napnite vse sile, da bo zvoljen za Belokrajino in Novo mesto Vaš ožji rojak dr. Niko Zupanič, ki res pozna Vaše potrebe, ki je delaven in ki ima dovolj upliva, da doseže, za kar se zavzame.

Cudne navade in strašilo Pucija.

Pucelj in njegov štab izsiljuje na meštarsko vsiljiv način od volilcev častno besedo, da bodo njega volili. Ker je mnogo Samostojnih kmetov uvidele zavozeno politiko Pucija in mu nočejo slepo slediti v protidržavni tabor, jim sedaj predbacuje besedolomstvo. Volitve so svobodne in se ne more nobenega prisiliti, kaj mora voliti, in prisiljene obliube ni dolžan nobeden držati, posebno če hoče kde koga na kriva pota spraviti. Samostojni kmetje se pametni in uvidevni možje, ki vedo, kaj jim je za storiti, da bodo drveli za Pucijem čez drn in strn v pogubo, ampak se bodo pridružili k Narodnemu bloku, zato živili »Samostojni kmetje«, in bodo kakor vsi drugi resnični prijatelji domovine in naroda vrgli krogličico v skrinjico Narodnega bloka t. j. na deželi v drugo (2.) skrinjico.

Klerikalna lista v nevarnosti. Klerikalna lista bo najbrže razveljavljena, ker je bila na čuden in nepravilen način vložena, še preden je državni odbor razglasil rok za vlaganje list in naznačil posamezna volišča, kakor določa državni odbor, kjer pa imajo radikali večino.

Za smeh in šalo.

Kako se zaveže bahaču jeziki.

Visok uradnik je bil strasten lovec. Nekoč se je bahal s svojo veliko spretnostjo pri iskanju zajcev.

Star posestnik, ki je slišal bahača, mu je hotel zapreti usta in je rekel: »Gospod, da sem jaz zajec, bi se Vam skrnil nekam, kjer bi me vse leto ne našli.«

»No in to bi bilo?« vpraša radovedne visoki gospod.

»V Vašo pisarno,« odgovori suljo posestnik.

Dober odgovor.

Sodnik Jeffrey je bil sirov in brezčuten v svojih opazkah do jetnikov, ki so jih pripeljali preden. Nekoč pokaže s palico na moža, ki bi moral biti obsojen, in reče: »Na koncu moje palice je največji lopov.« Jetnik pa odrezano odvrne: »Na katerem koncu, gospod sodnik?« Nabral Georges.

Zmagoslaven pohod dr. Niko Zupaniča, kandidata Narodn. bloka po Belokrajini.

Da se ustreže številnim prošnjam in vabilom, ki so dnevno prihajala na vodstvo Narodne radikalne stranke v Ljubljani, se je napotil pretekli teden g. minister dr. Niko Zupanič, kandidat Nar. bloka za novomeški in črnomeljski okraj, na agitacijsko potovanje v Belokrajino, da se uveri na licu mesta o potrebah in željah svojih volilcev in da je narodu dana možnost potožiti direktno svoja bremena bodočemu izbranemu zastopniku v narodni skupščini.

Kako priljubljen je g. minister dr. Zupanič spriča dejstvo, da so mu seljaki čim so doznali za njegov prihod prirejali povsod prisrčne in viharne ovacije. Veselili so se, da imajo zopet v svoji sredi svojega ožjega rojaka, ki pozna njih potrebe in kateremu lahko potožijo svoja bremena z zavestjo, da ima on srce za narod in vpliv, da more tudi izpolniti njihove želje in zahteve.

Kjerkoli so bili prirejeni shodi, se jih je narod v obilnem številu udeležil. Na nekaterih mestih je bila udeležba naravnost ogromna, tako n. pr. v Črnomlju, Metliki, Semiču in Suhorju. Ljudstvo je z velikim zanimanjem sledilo izvajanjem govornikov, zlasti g. kandidata dr. Zupaniča, ki je v jedrnatih besedah očrtal politično situacijo in poudaril pomen predstojećih volitev, ki so odločilnega pomena v razvoju naše mlade države. Gre se predvsem zato, ali hočemo imeti edinstveno, močno državo, ali pa večne homatije in razprtije, ki nam prinesejo lahko razpad naše kraljevine. Da se to prepriča, se je ustanovil Narodni blok, ki ima nalogo, združiti vse dobre državljane v svoje okrilje in katerim je res na srcu dobrobit domovine. Nasprotno tem je primerjal razdiralno delo opozicijskega in protidržavnega bloka in raznih drugih prekucuskih strank, katerim je glavni namen osebno koristolovstvo, občni blagor pa jim je deveta briga. Ali moremo pričakovati od takih elementov in strank, kakor so klerikalci, komunisti, socialisti in republikanci ter od zapejanih Pučjevih pristašev — hvala Bogu, teh ni mnogo, ker večina samostojnih kmetov je v državnem bloku, čast jim — da jim je na srcu blagor ljudstva. Njim je glavno, da pridejo do korita in mastnih poslanskih dijev, da bi tako živeli komodno življenje na račun ljudskih žuljev. Ljudstvo je z velikim navdušenjem pritrjevalo izvajanjem govornika.

Klerikalne politike in njih obljub je ljudstvo sito, ker ti obljublajo že leta in leta vse-mogoče in nemogoče — a vse ostane le pri obljubah. V obljubah so klerikalci pravi mojstri. Obljublajo in lažejo tako spretno, da sami sebi verjamejo. Koliko jim je klerikalcem težeče na Belokrajini je razvidno najbolj iz tega, ker niso za njo še nobenih ugodnosti dosegli. Tu ni urejenih cest, tu ni nobenih kulturnih institucij, razen par ljudskih šol, vse je zapuščeno in prepuščeno svoji usodi, dasi

so Belokranjci vedno volili klerikalne voditelje ter jih pošiljali kot svoje zastopnike v parlament, da bi tam zastopali njihove koristi. Toda ljudstvo je uvidelo, da so ga njegovi »zastopniki« pustili na cedilu. Tako poplačujejo klerikalci zvestobo svojih volilcev.

Posebno ostro so napadali kmetje klerikalce, zlasti bivšega klerikalnega zastopnika M. Nemaniča, v Podzemlju in Draščah. O njem nočejo nič več slišati in pravijo, da naj rajši doma sedi in babo varje, ker za drugo rabo ni. Za ljudskega zastopnika nima niti sposobnosti, niti predizobrazbe. Ne samo to, ampak tudi noče nič delati, njem je glavno, da bi dijete vlekel in igral vlogo inenitnega moža. Poslanci pa niso zato tukaj, da bi dijete vlekli in jih nosili v hranilnice, ampak zato, da zastopajo ljudske koristi in mu pomagajo in svetujejo v njegovih potrebah, tudi niso zato, da bi se v skupščini vedno prepirali in povzročali vladne krize, vsled katerih imajo toliko volitev, ki stanejo toliko ljudskega denarja, da požrejo skoraj vse davke. Seveda razni ljudski demagogi, zlasti republikanci, prepeluhovci in murnovci bi želeli volitve celo dvakrat na leto, da bi prišli vsi na vrsto kot prezidenti republike.

Kmetje so z ogorčenjem obsodili tako politiko klerikalcev in drugih prekucuskih strank in zatrdjali, kakor en mož, da se ne dajo več farbat, da hočejo imeti poslance, ki bodo res delali. Uvidli so, da je edino Narodni blok, kateri bo mogel z uspehom ustreči potrebam Belokrajine in delati v procvit domovine.

Povsod kamorkoli je prišel dr. Niko Zupanič, ga je ljudstvo z navdušenjem spremljalo in pozdravljalo. Rušil je klerikalne trdnjave, okoli njega pa so se zbirali zvesti pristaši narodne in državne misli. Celo v manjših krajih, kakor v Gribljah, Tribučah, Bednju, Tanči gori na Krasincu, Podzemlju, Zrešicah, Radovci, Hrastu, Gradniku in drugih mestih so se zbrali v lepem številu kmetje in priprosti narod, da počastijo v svoji sredi svojega bodočega poslanca. Iz lic jim je žarelo veselje, da morejo lično govoriti s tako odlično osebo, kot je njihov rojak g. dr. Zupanič.

Ko je odhajal od njih, so se s težkim srcem poslovili od svojega priljubljenega rojaka, ministra in mu stiskali roko in ga prosili, naj jih v kratkem zopet obišče. Zatrjevali so mu zvesto udanost in mu dali zagotovilo, da bodo pri bodočih volitvah napeli vse sile, da pride on kot njihov zastopnik v narodno skupščino, ker le v njega imajo zapanje in ker le on more pomagati Belokrajini, ki jo najbolje pozna.

Zato se lahko z vso sigurnostjo računa, da bodo Belokranjci storili svojo dolžnost in dali svoje kroglice v drugo volilno skrinjico.

Male vesti.

Orožniški upokojenci. Nesrečna okoliščina vredba Davidovičeve vlade o dohodnih upokojencem je rodila ogromno zla. Med žrtvami so tudi upokojeni orožniki, ki so bili penzionirani po letu 1922. Mesto, da vredba izrecno pove, da velja i za to grupo upokojencev, je ostala nejasna, vsled česar romaja tozadevni spisi od Poncija do Pilata od urada do urada, ker noče nobeden prevzeti odgovornosti, izplačati takso upokojenim orožnikom nove dodatke. Tako si je Davidovič — Koroščeva vlada stekla nemil spomin tudi pri teh možeh, ki so vztrajali v službi v najlepših časih, v zahvalo pa so dobili brez od Korošca.

Srebrno poroko slavi v Metliki dne 14. t. m. tamošnji ugledni veletrgovec in posestnik g. Otmir Sturm s svojo soprogo Amalijo. G. Sturm in njegova soproga sta znana kot narodnjaka in naprednjaka daleč po Belli Krajinu. Istega dne se poroči tudi njuna hčerka gđ. Ema z bančnim uradnikom g. Janikom A. Kreflom iz Karlovca. Obema paroma iskrene čestitke!

Smrtni greh za obisk znanstvenega predavanja? Včeraj je priredila »Zveza kulturnih društev« predavanje na Vrhniki. Predaval je g. Bajič o zanimivem predmetu »Psihologija mase«. Gospod župnik je smatral po nalogu ljubljanskega škofa za svojo dolžnost, da prepove svojim ovčicam prisostvovanje pri znanstvenem predavanju rekši: »Kdor se udeleži tega predavanja, bo imel smrtni greh.« Sedaj šele vem, zakaj se klerikalci v zadnjem času po »Slovencu« stalno proklamirajo za naprednjake! Menda niti v veku svete inkvizicije ni bila pod smrtnim grehom prepovedana udeležba na znanstvenem predavanju. Take kulturne sramote nismo doživeli Slovenci že dolga leta. S tako prepovedjo si klerikalci sami izpodkopujejo ugled pri našem treznem ljudstvu. To se je pokazalo tudi na Vrhniki, kajti g. Bajič je imel včeraj še več poslušalcev nego običajno. Izgleda, da se na Vrhniki škofovih in župnikovih smrtnih grehov nič kaj ne boji.

Čarugini božični prazniki. Na smrt obsojenemu Čarugi je za božične praznike poslala njegova teta veliko svinjsko pleče. Polovico ga je pojedel za katoliški božič, polovico pa je prihranil za pravoslavne praznike. Ker je bil ropar v prostosti navajen na alkoholne pijače, se je bitko pritoževal, da mora za tako velike praznike in po slanem plečetu piti — vodo.

Koliko je odvetnikov v Sloveniji. Odvetniška zbornica objavlja v včerajšnji številki »Uradnega lista« seznamek odvetnikov v Sloveniji. Odvetniška zbornica ima sedaj 191 članov in sicer: v Ljubljani 66, v Mariboru 30, v Ptuju 11, v Murski Soboti 9, v Novem mestu 7, v Dolnji Lendavi 5, v Brežicah, Kamniku, Kočevju, Konjicah, Kranju, Krškem, Radovljaci in v Slovenski Bistrici po 3, v Laškem, pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, v Ljutomeru, Ormožu, Slovenjgradcu in v Smarju pri Jelšah po 2, v Češnjicah pri Moravčah, Črnomlju, Gornji Radgoni, Kozjem, Litiji, Metliki, Rogatcu, Ševnici, Škofji Loki in v Šoštanju po 1 člana. V preteklem letu je število odvetnikov v Sloveniji naraslo za štiri.

Likvidacija oddelkov finančnega ministristva pri pokrajinskih oblasteh. Po naredbi finančnega ministra se prične likvidacija oddelkov finančnega ministristva pri pokrajinskih upravah v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu in Splitu.

Ukradeni konj.

Španec ukrade Indijancu konja.

Indijanec gre k sodniku, ki ukaže, pripeljati tatu in konja.

Obtoženec začne prisegati, da je konj njegov in da ga je vedno imel.

Sodniku se zdi jako težko stvar razsoditi in hoče skoraj že konja vrniti Špancu, kar pravi Indijanec: »Če dovolite, dokažem, da je konj moj.«

Nemudoma spame s sebe plašč, pokrije

z njega konju glavo in vpraša Španca, na katero oko je konj slep.

Ropar ne ve, kaj bi odgovoril, nazadnje pa pravi, da na desno oko.

Zdaj pa odkrije Indijanec konju glavo in vzklikne:

»Konj mi slep ne na desno ne na levo oko.«

Sodnik pa je takoj razsodil, da je konj Indijančev.

Vzpostavitev oblastnih finančnih inspektoratov. Kakor poročajo današnji jutranji beograjski listi, je finančni minister odredil razdelitev sedanega oddelka financ na oblastna finančna inspektorata v Ljubljani in v Mariboru. Za likvidatorja finančnega oddelka je določen delegat finančnega ministra dr. Šavnik.

Goljufiv potnik. Polcija že delj časa zasleduje potnika Ludvika Semena, ki je izvalil raznim strankam srebrne ure v popravilo. Omenjeni ima tudi — seveda potvorno — pooblastilo Ivana Vrhovca, lasnika tovarne za brušenje stekla v Ljubljani, in nabira seveda neopravičeno od strank po deželi stara zrcala in sprejema naročila za nova zrcala ter pobira pri tem predplačila za naročeno blago.

Izseljevanje iz naše države v Ameriko meseca novembra 1924. V mesecu novembru se je izselilo iz naše kraljevine v Ameriko 1614 oseb, od teh je bilo 1503 naših državljanov (1084 moških in 419 žensk), 111 je bilo tujih državljanov. Izmed domačih izseljencev (1503) odpade na Hrvatsko in Slavonijo 468, na Vojvodino 436, na Srbijo 279, na Dalmacijo 205, na Bosno in Hercegovino 4, na Črno goro 29 in na Slovenijo 82. Po poklicu je bilo 94 kvalificiranih, 187 nekvalificiranih, 872 kmetovalcev, 26 pripadnikov svobodne profesije in 369 članov rodbin. Po narodnosti je bilo 850 Srbov, Hrvatov in Slovencev, 426 Nemcev, 205 Madžarov, 22 oseb pa drugih narodnosti. Največ se jih je izselilo v Argentino, namreč 485, v Brazilijo jih je odšlo 392, v Avstralijo 289, v Zedinjene države 163, v Urugvaj 123, v Kanado 25, v Čile 13, v ostale ameriške pokrajine 13 oseb. Največ izseljencev je odpremila paroplovna družba »Hamburg Südamerikanische Ges.« — Od januarja do konca novembra l. l. so se izselilo 15.894 naših državljanov, dočim se je v letu 1923 izselilo le 7130 oseb. Vrnilo so se v mesecu novembru l. l. iz prekontorskih pokrajin 306 oseb.

Vesti iz Amerike. V Chisholmu, Minn. je umrl Anton Markel, star 64 let. Doma je bil iz Mirne peči na Dolenjskem. V Ameriki je preživel 30 let. — V Durant City, Pa., je umrl 27 letni Josip Udovč iz Jelšan na Primorskem. — V Chicagu je zagrabil stroj 42-letnega Petra Pretnarja ter ga smrtno poškodoval. Pretnar je bil doma iz Jesenic ter je živel v Ameriki 11 let. — V Waukeganu, Ill., je umrl 42 letni Anton Tršar, doma z Vrhnike. — V Jolietu je umrla 36 letna Franja Štritol iz Dobrega polja.

Volkovi in divje svinje na Kočevskem. Po vojni so se na Kočevskem volkovi in divji prašiči strahovito zaredili, da so za prebivalstvo prava pokora. Volkovi so raztrgali že mnogo ovac in koz, divje svinje pa so napravljale jeseni ogromno škodo na krompirjevih in koruznih njivah. Prebivalci se boje, da bodo divje svinje spomladi zopet izruvale krompirjeve nasade. Ta divjačina poruže v eni noči celo njivo. Za tako škodo kmetje ne dobe nikake odškodnine, ker se divja svinja prišteva k roparicam. Lani je sicer kočevsko okrajno glavarstvo priredilo par lovov, ki so se jih udeležile vse vasi, toda dobili niso nobene divje svinje. Kazalo bi, da se taki lovi prirede pozimi, ako zapade sneg, ko je mogoče divje svinje zasledovati. Sploh pa bi kazalo, da bi se prebivalcem dovolilo volkove in divje svinje prosto zasledovati in pobijati.

Kako je mož ohladil žensko jezo. V Krizovcih se je nedavno dogodil naslednji tragikomični slučaj. Bila je prepirljiva žena, kakršnih ima baje nekoliko tudi Slovenija. Zaradi njenega jezika je moral mož čestokrat

pokazati dejansko, da ga je Bog kot Adamovega naslednika postavil za gospodarja družine. Tudi nedavno je prišlo do prepira in pretepa. Batine pa so ženi še huje razvozlale ženski jezik. V obupu je mož objel jezikavo družico čez pas ter jo vrge v veliko kad, ki je bila do polovice napolnjena z mrzlo vodo. Sedaj se je situacija mahoma izpremenila. Žena je iztegovala k molitvi sklenjene roke iz kadi ter milo prosila odrešenja. In kakor so že najtrši možje, se je tudi ta omeščal ter potegnil ženo na suho. Obenem pa ji je svečano zagrozil, da bo v bodoče vselej uporabil enako zdravilo za razgreti jeziček.

Samomor zločinca. Blizu Podkloštra na Koroškem je nedavno brezvesten zapeljivec sunil v Zilo zapeljano deklico, ki je bila noseča. Zločinca so izsledili in zaprli. Dne 5. t. m. je šla sodna komisija iz Bellaka z zločincem na kraj zločina, da dožene vse podrobnosti, ker trupla nesrečne deklice še niso našli. Ko je šla komisija čez most, je skočil zločinca na glavo v globoko reko ter se na skalnatem dnu ubil.

Ženo in sina zabodel. V Močilah pri Severini ob Kolpi se je odigrala na novega leta dan strašna tragedija. Kmet Severinski

Dragotin je imel s svojo sinah nedovoljeno razmerje, vsled česar so bili z ženo in sinom neprestan prepri, tako tudi na novega leta dan. Po prepiru je šla žena spat, sin pa na dvorišče. Stari je vzel dolg kuhinjski nož in zabodel spečo ženo. Na njene klice je prihitel v hišo sin, a zdvijani oče je tudi tega večkrat zabodel v prsa in hrbet. Žena in sin sta podlegla ranam, lahkomišljena sinaha pa je pobegnila iz vasi.

Neverjeten samomor. V bosenskem selu Nenadiči so našli te dni na klin v sobi obešeno Jovanko Mandič. Komisija je ugotovila, da je Jovanka bila najprvo zadavljena in šele potem obešena. Zanimivo je, da je nesrečnica, ki je bila pismena, zapustila pismo, v katerem določa svoje dediče. Njen oče in stric sta osumljena umora in sta bila aretirana.

Rop pri Novem mestu. Posesnika Martina Kralja in Jožeta Hrovatič sta 5. t. m. ob pol 6. zvečer nenadoma napadla dva maskirana tujca na deželni cesti med Malim Orehkom in Zajčvrhom na takozvani »Lazi«, ko sta se vračala iz Novega mesta v Zajčvrh. Prisilila sta ju, da sta oddala ves svoj denar. Kralj je prišel ob 3000 in Hrovatič ob 200 dinarjev. Roparja sta izginila brez sledu.

Politika doma in na tujem.

Zagrebski sodni senat je ukinil preiskavo proti kolovodjem Radičeve republikanske stranke iz Izjavil, da se naj izpuste iz preiskovalnega zapora, češ da ni dokazov utemeljenega suma osebne krivde. Dr. Maček in drugovi so namreč izpovedali, da niso vedeli za vse Radičeve lopovščine in se izgovarjajo na njega. Da niso krivi, je vest preuranjena, ker niso še vsi akti preučeni in še končna sodba izreka banski stol. Vlada je izdala o tej zadevi nastopni komunikat:

Sodni stol v Zagrebu je sklenil, da se izpustijo vsi člani vodstva HRSS razen Radiča, ker njihova krivda ni dognana. Sodišče je smatralo, da se mora njihova krivda posebej preiskati, ločene od krivde za dela Radičevega. Radič sam posedaj sodišču ni dal nobenega odgovora, ki bi bil v zvezi s krivdo in delovanjem ostalih obtožencev. Vendar pa je po dosedanem poizvedovanju o Radičevih krivdah nedvomno dokazano aktivno in intelektualno sodelovanje ostalih aretiranih članov vodstva HRSS v Radičevem delu. V tem oziru je se mnogo absolutno avtentičnega materiala v rokah policije, ki se bo izročil sodišču. Ta material se je našel deloma v žepih Radičevih sokrivcev, deloma v arhivu stranke. Zato je sodni sklep o izpustitvi nedvomno preuranjen. Državni pravdnik v Zagrebu je proti tej rešitvi vložil pritožbo na banski stol. Do rešitve banskega stola ostanejo aretiranci oziroma v zaporu.

Beograjski listi in politični krogi se drže z ozirom na odlok zagrebskega senata glede radičevcev zelo rezervirano, ker hočejo počakati odloke višje instance. Le opozicijski listi širijo povodom povratka kraljeve dvojice v domovino razne tatarske vesti, češ da bo vlada v prihodnjih dneh demisionirala. Tem vestem pa ne verjamejo niti pristaši opozicijskih strank, ker se jim pozna na prvi hip, da je le pobožna želja obupanih opozicijskih voditeljev.

V ponedeljek je vlada na ministrski seji ponovno odobrila kredit 100 milijonov za invalide, ker je, kakor je znano, na prvi sklop glavna kontrola odklonila vizum. Nadalje je odobren naknadni kredit za artilerijske vojašnice v Ljubljani. Ministrski svet je ponov-

no sklenil, da se ta kredit izplača na temelju čl. 141 zakona o državnem knjigovodstvu. Ker v Sloveniji počenizje klerikalni agitatorji nezaskišano demagogijo, ki je razvidna iz vladi predloženih govorov klerikalnih kandidatov, je ministrski svet sklenil, da se storijo najenergičnejši koraki proti separatističnemu tisku.

Včeraj je minister za finance in rude dr. Žerjav konferiral z zunanjo ministrom dr. Ninčičem e očnošajih naše kraljevine do Italije in o intervenciji naše države pri Vatikanu glede zlorabe vere v politične syrhe. Nato pa je govoril dr. Žerjav s prvim delegatom naše delegacije za pregovore z Italijo dr. Rybačem glede konference v Beateknju, ki se nadaljuje 20. t. m.

Madžari se vmešavajo v našo notranjo zadeve.

Madžarska vlada zasleduje, kakor poročajo madžarski listi, dogodke na Hrvaškem in v Vojvodini z največjo pozornostjo. Baje je že zaprosila našo vlado, da ukine zasledovanje madžarskih manjšin kakor tudi neopravičeno in neutemeljeno postopanje in druga omalovaževanja določb trianonske pogodbe glede zaščite narodnih manjšin. Poslanec Eckhard bo interpeliral vlado v tej zadevi na prihodnji seji parlamenta. To postopanje madžarske je popolnoma nepravičeno, ker mišer nimajo druge narodnosti toliko pravic kot pri nas.

Albanija.

V okolici Skadra se med pristaši Fan Noliija vršijo priprave za upor proti novi vladí Ahmed bega Zoga. Posebno se to opaža med plemení Skrelja, Šaje, Merturi in med delom Miriditov. Vlada je poslala v te kraje čete, da bi udušile morebitno vstajo.

Upornik Bajram Cur je bil od vladnih čet pregnan in bil prisiljen prekoračiti našo mejo. Našim oblastim je ponudil v stiski pogojno kapitulacijo, katera pa ni bila sprejeta. Bajram Cur je kačak-upornik, na čigar glavo je razpisana nagrada od Din 20.000. Pri prestopu naše meje je bil aretiran in sedi sedaj v zaporu. Vest, da je ubit, se ne potrjuje.

TEŽAVEN POLOŽAJ MUSSOLINIJA V ITALIJI.

Da bi se Mussolini obdržal na vladi in fizičen na površju, si prizadeva vlada zagotoviti svoj položaj potom zaščitnih zakonov in naredb. Na predlog notranjega ministra Federzoni je odobren načrt zakona, ki obvezuje vsa društva, juridične osebe in zavode v kraljevini, da naznanijo varnostnim oblastem svojo ustanovitev, pravila, notranji pravilnik in imenik vseh odbornikov in članov. Ravno tako je bil sprejet načrt zakona, ki pooblašča vlado, da spremeni zakon o javni varnosti, kazenski zakon, kazenski pravni red, zakon o justični upravi in po potrebi tudi civilni zakon. Mussolini sam hoče tudi omejiti društveno svobodo, v prvi vrsti proti framazonom in cerkvenim redom.

KRIZA NEMŠKE VLADE.

Kriza nemške vlade še vedno ni rešena, vendar se bliža, kakor poslednji dogodki kažejo, h koncu. Dr. Luther, ki je dobil za odstopivšim dr. Marksom ponudbo za sestavo

vlade, je bolj srečen. Če tudi mu nasprotujejo socialni demokrati iz principa, da ne morejo zaupati nobeni desničarski vladi, je vendar skoro gotovo, da se mu posreči dobiti na svojo stran večino desničarskih strank, odločilen vpliv pa bo nacionalcev. Vlada bo sestavljena iz parlamentarcev in iz ministrskih uradnikov. Kot zaupniki svojih strank vstopijo v vlado dr. Luthra: za nacionalce Walraff, za bavarsko lj. str. Emminger, za centrum dr. Braun in za nem. lj. stranko dr. Stresemann ter od prejšnjega ministrstva Gessler in Kantz.

RUSIJA.

V Rusiji so atentati še vedno na dnevnem redu. Te dni je neki mladenič po imenu Suvakov oddal več strelcev na Zinovjeva v Petrogradu na kolodvoru, ko se je ravno pripeljal iz Moskve in izstopal iz voza. Zinovjev ni ranjen. Atentatorja pa so prijeli in posadili v zapor, kakor tudi poleg njega več oseb, ki so osumljeni, da so sodelovali pri komplotu. Zinovjevi pristaši širijo vesti, da so komplot organizirali somišljeniki Trockega.

Kaj se najraje čita?

POMILOSTITEV V ZADNJEM TRENUTKU.

V Kolašinu so doživeli te dni domačini nenavaden dogodek. Eden izmed njihovih rojakov, ki je bil obsojen v smrt na vešalih in bi moral biti ravno usmrčen, je bil namreč v odločilnem trenutku pomiloščen in to na direktno prošnjo brata umorjenega.

Pred okrožnim sodiščem se je ustavil pred nekaj meseci orožniški avtomobil. Iz njega sta izstopila dva človeka v okovih. V trenutku se je zbral narod, da vidi, kdo sta to. Spoznal je v njih takoj svoja rojaka Bulatoviča in Boričiča, ki sta bila približno pred enim letom obsojena v smrt. Bulatovič je imel na vesti nič manj kakor 15 zločinov med njimi tudi več ubojev. Star je komaj 27 let in je izvršil svoje zločine kot odmetnik. Boričič je ravno toliko star, vendar pa ni bil tako otežen, kakor njegov soobsojeni tovariš. Veselo je pozdravil svoje sestre, brate in stariše, nato pa jih ozmerjal, ker so jokali. Tudi on je bil odmetnik. In dokler je bil odmetnik, so njegovi tovariši ubili podporočnika Petra Bavšiča. Boričič je bil nato obsojen kot krivec. Pred sodiščem je priznal, da je kot odmetnik ubil nekega Hadžiča in sicer iz krvne osvete, odločno pa je zanikal, da bi ubil podporočnika Bavšiča. Toda, čeprav je bil obsojen v smrt, so bili v Kolašinu vsi prepričani, da je v tem oziru nedolžen, in so pošiljali z vseh strani vladi in kralju prošnje za pomilostitev. Čimbolj se je približeval dan usmrčitve, tem številnejše so bile brzojavke. Pošiljali so jih stariši, prosili tržani, čeprav so imeli le malo upanja, da bo Boričič pomiloščen, ker je bila smrtna kazen že enkrat potrjena, kralj pa se je nahajal sedaj ravno v Parizu. Pretekli četrtek so prišli domači na idejo, da pokličejo brata ubitega podporočnika Bavšiča. Posebna deputacija je šla k njemu in ga prosila, da naj kot brat umorjenega podporočnika prosi kralja za pomilostitev. In uspal so. Bavšičev brat se je pri pogledu na razloščeno Boričičevo družino glasno razjokal in odgovoril: »Ako je v moji moči, da rešim Boričiča smrti, sem pripravljen storiti vse in to tem bolj, ker tudi sam nisem prepričan, da je on ubil mojega brata.« Še istega dne popoldne je Bavšičev brat odposlal kralju Aleksandru v Pariz brzojavko sledeče vsebine: »Boško Boričič je bil obsojen na smrt, ker se je dokazalo, da je ubil mojega brata Petra. Opuščam mu vse in prosim in

rotim Vaše Veličanstvo, da pomilosti ubijalca!«

Brzojavka in tudi kraljev odgovor sta prišla še pravočasno. V soboto popoldne bi se imela izvršiti justifikacija odmetnika Boričiča, kraljeva brzojavka, s katero je bil ubijalec pomiloščen, pa je prispela v petek zvečer. V nekaj minutah je zaznala o tem vsa okolica in po ulicah so odmevali vzkliki: »Živel kralj!« Čim je pomiloščen Boričič zvedel za velikodušni čin brata ubitega Bavšiča, ga je posetil na njegovem domu, pred katerim se je zbrala velika množica ljudstva, ga prosil vpricho ljudi javno za oduščanje, ga nato poljubil in objel. Prebivalstvo je priredilo Bavšiču potem viharne ovacije.

MRTVEC, KI JE OŽIVEL V KAPELI.

Zgodba ni izmišljena, temveč se je resnično odigrala in sicer v Novem Sadu. Neki ključavničar, zelo popularen novosadski pijanec, se ga je tako natreskal, da je domov grede opešal in obležal v snegu. Nočni čuvaj ga je iztaknil, stresel, dvignil, hotel ga je celo naložiti na rame, a ker je bil pretežak, je poklical svojega tovariša in sta ga položila na voziček ter odpeljala naravnost na pokopališče. Oba sta ga še enkrat pretipala — pravijo, da sta bila tudi onadva nekoliko natrkana — in končno ugotovila, da je mož v resnici mrtev. Napisala sta zato mrliški list in ga odnesla v mestno bolnišnico, kjer ga je zdravnik podpisal.

Sedaj začne drugo dejanje. Bilo je že vse pripravljeno, da se »mrtvi« ključavničar pokoplje. Mizar je napravil krsto po meri mrliških ogledov in grobar na pokopališču je bil obveščen, da je treba izkopati jamo. Rakev so pripeljali pred mrtvašnico. Odprli so vrata. Bože, kaj je to? Pogrebce je popadel strah in so zbežali. A zakaj? Samo zato: »mrtvi« ključavničar je sedel v kapeli in ravnodušno kadil cigareto. Glas o dogodku se je kmalu raznesel po mestu in radovedni ljudje so začeli vreti na pokopališče, da se osebno prepričajo, če »mrtvec« res živi. Videli so isto kakor drugi. S pogrebom torej ni bilo nič le radi blamaže je bilo nujno potrebno, da se mrliško oznanilo takoj uniči, kar se je zgodilo. »Mrtvi« ključavničar pa se je medtem spravil na noge in se je potem zopet napolnil tja, kjer se je običajno čutil zelo domačega — v gostilno. In oravijo, da so pili do

bele zore na račun njegove brihtnosti, s katero je tako imenitno potegnil nočnega čuvaja in mrliškega ogleda.

Dopisi.

Črnomelj. Naš župan Strugar kandidira kot »pravi kmet« na Puceljevi listi. Bo menda oral mestni trg tako kot se belgrajčani norčujejo iz njihovega zelenega generala Joca Jovanovića, večkratnega milijonarja, ki pluga nikdar še videl ni, da bo belgrajski tlak s svojimi sportnimi psi oral, ker druge njive ne pozna.

Strugarju se ne da nič dopovedati, da ne bo zvoljen, da je politika Pucelja zavožena. Čudimo se njemu, kako on pride kot napreden mož v protidržavni blok in da hoče slediti skrahirani politiki Pucelja. Če pri zadnjih volitvah niso kmetijci nič dosegli, ko so bili edini, toliko manj bodo sedaj, ko so povsod razdvojeni.

Kot mestni župan bi znal gotovo imenitno (?) zastopati interese kmetov. Hvala Bogu, bo mu ta težavni posel prevzel narodni blok, ki bo gotovo izvoljen.

Semič. Pri nas je čudna stvar. Imamo železniško postajo in jo nimamo. Pot namreč, ki drži do postaje, je tako strma, ozka in slaba, da z vozmi se skoro sploh ne more priti do kolodvora in ljudje rajši vozijo les na 1 in pol uro oddaljeno postajo Gradac. Pravi škandal je, imeti kolodvor pred nosom, a se morajo tržani posluževati druge postaje kot nakladalne in izkladalne. Skrajni čas, da se kdo zavzame za naš kraj, da dobimo pošteno zvezo s postajo. Klerikalci so cel čas obljubljali, a naredili niso nič, kakor je njihova navada. Te dni je bil tu g. dr. Niko Zupanič, naš kandidat, ki nam je obljubil svojo pomoč v dosegu naše želje, upamo, da bo kot naš rojak bolje zastopal naše interese, zato ga hočemo z vsemi močmi podpirati pri volitvah v narodno skupščino.

Metlika. Pri nas klerikalci jako izgubljajo vpliv. Imamo tu konzum, ki pa mesto, da bi pomagal članom do cenejšega blaga, naprtuje njim le doplačila za vsakoletne zgube, za katere se morajo zahvaliti brihtni glavni upravitelja konzuma — prvaka klerikalcev, ki si pustijo sebi zaračunati mastne nagrade. Konzum propada, a on si zida hiše po Metliki. Le naj počenja, kar hoče, bodo vsaj uvideli, da ni vsa blagodat klerikalni konzum in da je pošten trgovec boljši. Mi naprednjaki zlasti radikali pa se veselimo, ker naše vrste se množe, klerikalne pa kopnijo. Le tako naprej.

Gričlje. V nedeljo dne 11. t. m. se je vršil v Gričlah zaupni sestanek nacionalnega bloka, katerega nosilec v Belikrajini je naš rojak dr. Niko Zupanič. Sestanka se je udeležilo nad 30 kmetov, ki so pazno sledili izvajanjem došlih odposlancev iz Ljubljane. Kot prvi je nastopil g. Zupanc, ki je v polurnem govoru pojasnil pomen nacionalnega bloka. Na jasnih vzgledih je dokazal brezplodnost delovanja dosedanjih političnih strank, na drugi strani pa je predočil pomen in dobiček, katerega bi imel narod, če se oklene največje stranke, to je danes nacionalnega bloka. Za njim je govoril še gospod Blaž. Govor obeh govornikov so navzoči z veseljem sprejeli na znanje ter obljubili, da bodo 8. februarja, vsi kot en mož nastopili za zmago nacionalnega bloka. Enaki sestanki so se vršili istega dne tudi na Krasincu in Podzemlju.

Sinji vrh na Kolpi, okraj Črnomelj. In zadela pretečeni teden težka nesreča. Pogorela je skoro cela. Ljudstvo je brez strehe in brez živeža. Obrača se na vse mišosrbe

ljudi, zlasti pa na radikalno stranko, da ji pomore v veliki bedi. Ljudstvo je dobro in narodno zavedno, zato upamo, da se bo dobro slovensko ljudstvo odzvalo pozivu in prispevalo po svoji moči nesrečnežem. Vsak najmanjši dar se hvaležno sprejme. Prosto-voljne prispevke sprejema iz prijaznosti tudi uprava »Samouprave«, ki bo imena vseh darovateljev objavila.

Do sedaj so darovali: Gg. dr. Niko Zupanič, min. n. r., 200 Din; Ivan Verce, urednik »Samouprave«, 10 Din; Mihael Presl, profesor, 50 Din; R. Lukan, bivši veliki župan, 100 Din; Ivo Kisovec, uradnik, 10 Din; Fr. Zupanc, priv. uradnik 10 Din.

Iz stranke.

Shodi Narodnega bloka v Belikrajini.

V starem trgu pri Poljanah bo volilni shod Narodnega bloka v nedeljo po deseti sv. maši.

V Sinjem vrhu in Dolnjih njivah isti dan ob 3. uri pri Matetu Špeljarju.

Na Viniči pa zvečer ob 7. uri veliki zbor volilcev za viniško okoličo.

Vseh teh shodov se bo udeležil kandidat Nar. bloka dr. Niko Zupanič osebno. Razen tega pridejo razni govorniki — strokovnjaki na gospodarskem polju, ki bodo poročali o nalogah bodočega poslanca v svrhu povzdige krajev na gospodarski podlagi in zboljšanje prometnih zvez.

Sestanki pododborov v Ljubljani. Te dneve je sklicala Narodna radikalna stranka sestanke po vseh odborih.

Za Šentjakovski okraj se je vršil včeraj v gostilni pri Lozarju sestanek, na katerem so poročali gg. prof. Prezelj, Zupanc in Dermota o politični situaciji. Sestanka so se udeležili vabljeni v polnem številu, manjkalo tudi ni gostov. Sestanek se je zaključil ob 11. uri. Vsi predlogi so bili enoglasno sprejeti.

Za Dvorski okraj se vrši danes sestanek pri »Mraku«. Dolžnost vabljenecv je, da se sestanka sigurno udeleže. Vabila z dnevnim redom so se že razposlala.

Pododbor za Kolodvorski okraj sklicuje za 16. t. m. ob 19. uri v restavracijo »Leona« v Kolodvorski ulici sestanek vseh radikalov.

Tudi vsi ostali odbori bodo sklicali sestanke svojih članov v najkrajšem času. Člani bodo pravočasno obveščeni potom pisemnih vabil.

Pododbor za Poljanski okraj pozivlja svoje člane, da se zglasijo pri predsedniku g. Cirilu Dolencu, Poljanski nasip ali pa pri tajniku g. I. Podržaju, Streliška ulica št. 32, v svrhu evidence.

Razne vesti.

Rešilna prisotnost duha. Iz Škofje Loke nam pišejo: Vsi vozniki, posebno pa avtomobilisti preklinjajo nevarni ovinek ob Thalerjevi hiši v Škofji Loki. Ko so se v ponedeljek popoldne vračali pogrebcv s pokopališča, je ravno na tem ovinku pridrvel po klanecu navzdol s parom naprežen in z deskami težko nato-vorjen voz v diru proti njim. Vozniku je spodrsnilo in ga vrglo pod voz. Sledili so boleštni kriki. Vse je mislilo, da je voznik popolnoma razmesarjen. Ko so konje ustavili, je zlezal voznik izpod voza. Bil je k sreči le lahko poškodovan. Ko je padel pod drveči voz, je zagrabil za soro in se tako brez večje nesreče pripeljal pod vozom pod klanec.

Tisoč novih enodružinskih hiš v Pragi. Velika Praga pobija stanovanjsko bedo tako,

kakor je edino uspešno. Od prevrata sem so se dvigala na Letni in v Vršovicah cela predmestja novih hiš v usporejenih skupinah; zgradila je te hiše deloma praška občina, deloma država in so jih potem prevzeli proti odplačevanju državni nameščenci. Najnovejši načrt za zgradbo 100 malih stanovanjskih hišic, v Strašnicah pri Pragi pa je ravnokar dovršila Vinohradska šedionica. Skoraj neverjetno se zdi, pa je vendar res. Te hiše so namenjene onim, ki nimajo takih sredstev, da bi lahko takoj odšteli večji znesek ali odplačilo, marveč razpolagajo samo z rednimi mesečnimi prejemki. V doglednem času se bo začelo graditi v Strašnicah te enostanovanjske hiše; vsaka bo imela po eno veliko sobo, dve manjši sobi in vse potrebne pritikline ter majhen vrt. Za zvezo z mestom bo postavljena nova električna proga; projektirana je tudi moderna kanalizacija. Najzanimivejši pri tem je finančni načrt. Cena hišam bo približno Kč 30.000. Polovica zneska za vsako hišo nudi vinohradska hranilnica v obliki posojila, ker bo hranilnica sama hiše gradila. Za ostanek pa se mora bodoči lastnik hiše pri tej hranilnici zavarovati s polico. Amortizacija in obresti bodo znašale na leto približno Kč 3000. Po dovršeni amortizaciji postane hiša last dotičnega, a obenem prejme novi lastnik hiše od hranilnice tudi zavarovalno polo z njeno polno vrednostjo. Omogočena je torej prilazna hišica tudi takim, ki nimajo drugih prejemkov, kot svojo mesečno plačo. Načrt je izvršljiv in je tudi vse pripravljeno, da se izvrši. Tako v Pragi. Radikalna stranka bo poskusila tudi pri nas ta način odpomoči stanovanjski bedi izpeljati.

Damska torbica s 6.000.000 Din zgubljena. Turinski časopisi poročajo, da je neka Angležinja, ki se je peljala v hotel z avtomotakso, pozabila v avtomobilu svojo ročno torbico z zneskom okoli 6 milijonov dinarjev v angleških funtih, kar je zapazila šele naslednji dan. Lahko si je misliti, kako se je prestrašila, ko je to zapazila. Svojo izgubo je javila policiji in določila najditelju nagrado od 50.000 lir. Komaj je pa zapustila policijsko poslopje, ko prinese šofer-poštenjak, ki je peljal Angležinjo v hotel, torbico s celimi zneskom, da bi jo oddal kot najdeno stvar. Seveda je dobil takoj izplačano čedno vsotico 50.000 lir ali okoli 140.000 dinarjev.

Štiri leta nosil angleški zločinec Cecil P. D. Baines 2 čajni žlički v želodcu. Leta 1920 je bil Baines radi nekega zločina obsojen na leto dni zapora. Po treh mesecih je požrl v samomorilnem namenu 2 čajni žlički. Ko je povedal to jetniškemu zdravniku, se mu je ta smejal, ker je smatral to za nemogoče in je mislil, da mu pravi samo z namenom, da bi prišel v bolnico. Ko je prišel ponovno v zapor, je tožil, da ima v želodcu nevzdržljive bolečine in prosil, da ga s pomočjo rentgenovih žarkov na njegove stroške preiščejo, kar se je tudi zgodilo. Pri tem se je ugotovilo, da se res nahajajo žlice v želodcu, nakar so mu jih potom operacije ven vzeli.

100.000 dolarjev za 20 let ječe. V Chicago je bil te dni obsojen zloglasen zločinec Herbert Holliday na 25 let težke ječe, ker je v družbi z več pomagači v državi Illinois oropal poštni vlak. Po obsodbi je prosil sodni dvor, da mu odpustijo 20 let ječe in da je pripravljen zato odstopiti državi 100.000 dolarjev, ki jih ima od tega plena na gotovem kraju zakopane. Zločinec je upal, da pride do pogajanj. Seveda je naletel pri sodnikih na gluha ušesa.

Gospodarstvo.

Vrednost našega in tujega denarja.

100 K	Din	0,08
1 lira	"	2.59 — 2.62
1 dolar	"	61.00 — 62.—
1 francoski frank	"	3.31 — 3.96
1 Kč	"	1.84 — 1.86
1 švic. frank	"	11.93 — 12.—
1 zlata marka	"	14.75 — 14.83

Kreditni mali obrti. Kakor poročajo iz Beograda, je upravni odbor Narodne banke odobril večje kredite obrtnikom po celi kraljevini po vzgledu, kakor so se ti krediti podeljevali doslej v Srbiji. Ti krediti se bodo izplačevali preko posameznih podružnic Narodne banke na temelju menic, podpisanih od dveh uglednih žirantov ter na priporočilo pri-tojne zbornice. Posojila se bodo dajala v obrokih ene petine kreditirane vsote vsake tri mesece.

Novi bankovci po 100 dinarjev. Narodna banka je pričela z novim letom spravljati v promet nove bankovce za 100 dinarjev, ki jih je izdelala Banque de France v Parizu. Ko bo potrebno število izdelano, se začne dosedanj bankovci po 100 dinarjev jemati iz prometa. Novi bankovec ima spodaj na desni strani vodni tisk, ki predstavlja glavo kveza Miloša. Narisek je izvršen v slikah, v šarah in njih prepletih. Na desni strani sedi ženska postava, ki predstavlja našo državo. Ogrnjena je s kraljevskim plaščem modre barve, obšitim s hermelinom in na prednji strani vezanim v rumeni barvi s heraldičnimi slikami. Na glavi ima lovorov venec. Na okviru je ornamentika bizantinskega sloga; v obeh njegovih oglih stoje številke 100. Na levi strani se vidi slika Beograda. Hrbet novega bankovca predstavlja morje, po katerem plujejo tri jadrenice, na levi strani pa belo polje, ki ga obrobijo vejice z listjem in slivami.

Ogromen izvoz v decembru 1924. Za ta mesec je znan v prvih dveh dekadah (po izkazih carinarne), in sicer je znašal v prvi dekadi 51.119.022 Din in v drugi 50.066.764 Din, skupno torej 101.185.786 Din napram 56 milijonom 438.716 dinarjev v istem času leta 1923. To pomenja ogromen porast za 80 odstotkov. Ta izvoz nam torej številčno potrjuje odkod je dinar poleg drugega imel svojo krepko podlago za skakanje.

Padanje italijanske lire. V Curihu je v soboto lira znatno oslabela in to kljub temu, da je bil tudi švicarski frank na inozemskih borzah slab. Padec italijanske lire se spravlja v zvezo z napetimi notranjimi političnimi priliki v Italiji.

Banca Adriatica v konkurzu. Na poravnalni razpravi 12. januarja t. l. radi poloma zavoda Banca Adriatica ni prišlo do prisilne poravnave in je bil končno na zahtevo zastopnikov velike večine upnikov, dr. Pretnarja, dr. Agneletta in dr. Abrama sprejet predlog, da se razglasi konkurz nad imetjem banke. Banka gre v konkurz s 27 milijoni pasiv in 15 milijoni aktiv, med katerimi pa je velik del dubioznih tirjatev. Konkurzni edikt bo objavljen jutri v uradnem listu.

Kar ne veš, vprašaj

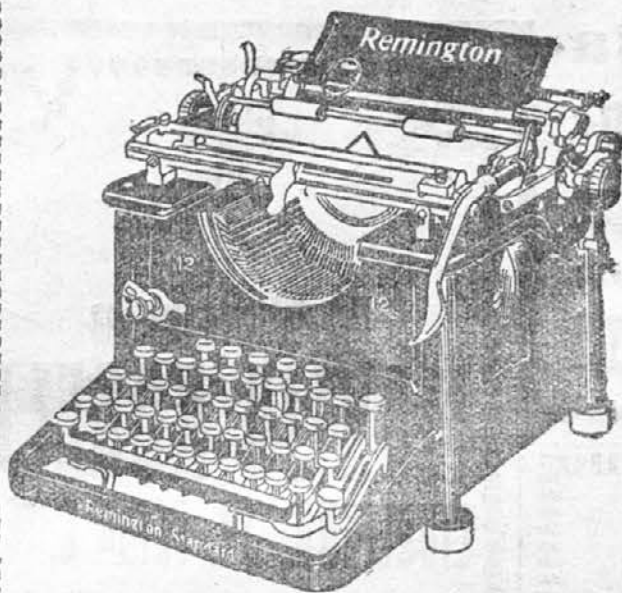
UNIVERZALNI INFORMATIVNI BIRO

„ARGUS“

BEOGRAD, Knez Mihajlova ulica 35

(Pasaž Akademije Nauka).

Telefon 6-25.

REMINGTON

NOVI MODEL 12

Kako sodijo merodajni faktorji:

Tvrdba

Franc Bar Ljubljana.

Med pisalnimi stroji, nabavljenimi pri Vaši tvrdki, se v prvi vrsti odlikujejo „REMINGTON Mod. 12“ tečejo lahko, gladko in brez ropota. Akoravno pišejo na njih v šoli začetniki vsak dan po 4 ure, ni bilo pritožbe. Pisalni stroji „REMINGTON Mod. 12“ se odlikujejo kot izvrstni pisalni stroji. Ravnateljstvo ta stroj toplo priporoča.

Ravnateljstvo državne trgovske akademije v Ljubljani.

V Ljubljani, 15. decembra 1924. **D. L. L. Böhm s. r.**

Izključno zastopstvo:

Franc Bar, pisalni stroji Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.
— Telefon št. 407. —

GIBANJE CEN ŽIVINI V PROŠLEM LETU.

Zagreb je po svojih velikih živinskih sejmah nekako središče kupčije z živino v naši državi. Zato bo gotovo zanimalo ako navedemo nekaj podatkov zagrebškega tržnega nadzornišva o zagrebških sejmih v prošlem letu.

Tekom celega leta je bilo dognano na sejmah v Zagreb 1239 bikov (od tega prodanih 732 komadov), 16.713 krav (prodanih 6996), 8295 junic (prodanih 3254), 20.447 volov (prodanih 8344), 7930 juncev (prodanih 1445), 12.664 telet (prodanih 12.502), 25.624 kosji in žrebet (prodanih 6221), svinj in prascev 31.232 (prodanih 15.837).

Skupni dogon te živine je znašal torej 124.624 komadov; od tega je bilo prodanih 56.331 komadov, odnosno okrog 45%. Napram 1. 1923 je bil dogon 1. 1924 manjši za 25%, a promet za 14%. To nazadovanje v precejšnji meri pokazuje padanje pomena Zagreba kot centra jugoslovenske živinske trgovine. Nedvomno je zmanjšanje živinskega prometa v Zagrebu krivo tudi splošno pomanjkanje denarja.

Cene goveji živini v Zagrebu pa tudi na drugih jugoslovenskih tržiščih so v soglasju s cenami na zunanjih tržiščih rasle do marea, potem do maja nazadovale, zopet rasle in v juliju dosegle maksimum, nakar so pod vplivom trajnega dviganja dinarja slabele do oktobra, dočim so v novembru kljub čvrstemu stanju dinarja zopet poskočile. Od prvega do zadnjega sejma v Zagrebu beležijo cene vendar-le v splošnem nazadovanje, kakor je razvidno iz nastopne tabelice (v Din za kg žive teže):

	2. jan. 1924.	31. dec. 1924.
voš I.	13.50—15.00	13.00—14.00
„ II.	12.00—13.00	12.00—12.50
„ III.	11.00—12.00	9.00—10.00
kravo I.	13.50—14.50	11.00—12.50
„ II.	11.50—12.50	10.00—10.50
teleta	21.50—22.50	17.00—20.00

V snaki meri so oslabele cene ostalim vrstam goveje živine, tudi bosanskim. Cene teletom so se znižale za 16%, a ostali goveji živini za 7.5%. Povprečno znižanje cen goveji živini znaša 13%. Kljub temu pa so cene govejemu mesu v Zagrebu poskočile, in sicer boljši govednina za 14%, slabši za 26%, a

teletini za 17%. Zagrebški mesarji so torej delali lepe dobičke.

Cene svinjam na zagrebških sejmih v prošlem letu so močno padale prav do junija, potem pa so se zopet dvigale, vendar niso zopet dosegle višine v početku leta. Od prvega do zadnjega sejma beležijo cene svinjam nastopne razlike (v Din za kg žive teže):

	2. jan. 1924.	31. dec. 1924.
pitane domače	26.50—27.00	20.00—22.00
pitane sremske	27.50—28.50	21.50—22.50
nepitane	24.50—25.00	16.25—18.00

Cene živin svinjam so torej koncem leta nižje za 24.5%, vendar so cene svinjskemu mesu ostale nespremenjene, mast pa se je celo podražila. Tudi tu so torej napravili velike dobičke mesarji namesto producentov, odnosno bi se morale cene mesu ravnati po ceni živih svinj.

Vprašanje trgovinske pogodbe s Češkoslovaško. Iz Beograda poročajo, da se bodo trgovinska pogajanja s Češkoslovaško pričela takoj po sklenitvi trgovinske pogodbe z Avstrijo. Gospodarske korporacije že zbirajo potrebni material. V zadevi trgovinske pogodbe so se že pred meseci pričela posvetovanja med generalnim tajnikom Centrale industrijskih korporacij v Beogradu Čurčinom in generalnim tajnikom Zveze češkoslovaških industrijcev dr. Franom Hodačem.

Ministrstvo za kmetijstvo in vode proti uvozu inozemskega kmetijskega orodja. Mini-

strstvo za kmetijstvo in vode je uvedlo akcijo, ki naj bi omogočila v interesu domače industrije kritje vse domače potrebe kmetijskega orodja pri domačih podjetjih. Ker je bilo to doslej zaradi previsokih cen oteženo, namerava ministrstvo na posebni anketi premotriti možnost znižanja cen na kmetijsko orodje in stroje ter možnost izločenja uvoza iz inozemstva.

DOM. ČEBIN TRGOVINA S KURIVOM LJUBLJANA

WOLFOVA ULICA 1, IL NADSTR.

Cekovni račun št. 13.906.

Brzjavlj: DOČEBIN - Ljubljana.

ZALOGA PREMOMA

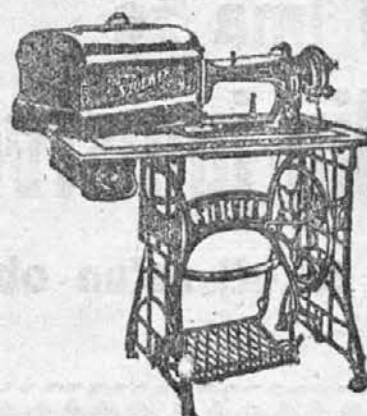
iz vseh slovenskih premogovnikov
in angleškega premoga,
in domačega in angleškega kovaškega
premoga,
in angleškega koksa.

DRVA, OGLJE.

RAZPOŠILJALNICA kovaškega premoga in koksa na drobno.

SKLADIŠČA: Kolezijska ulica 20 in Metelkova ulica 19.

!!! NAJCENEJŠI NAKUPNI VIR!!!

Najpopolnejši ŠTOEWER

šivalni stroji

za šivilje, krojače in čevljarje ter za vsak dom. Predno si nabavite stroj, ogledajte si to izrednost pri tvrdki

LUD. BARAGA, Ljubljana Selenburgova ul. 6/l.

Brezplačen pouk. ◀ 15-letna garancija.

II. SPORTNI KARNEVAL

O B LEKE NA
O B ROKE
O. B ERNATOVIČ
 MESTNI TRG 5

10. februarja
 v »Narodnemu domu«

Udeležbo javil svetovni
 filmski igralec - komik
CHAPLIN!!

Pozor!

Pozor!

Manufakturna trgovina

MARIJA ROGELJ
 LJUBLJANA, SV. PETRA C. 26.

Poleg Kolodvorske ulice. Vljudno
 priporoča svojo bogato zalogo
 štosov, čajgov, cvilhov, belo in
 rjavo kotenino, zefir, ok-
 fort, klot, šifon, belo in
 rjavo za rjuhe, odeje,
 rute, kravate in drob-
 narijo. Velika
 izbira blaga.

CENE ZNATNO NIZKE!

Prvorazredni moderni brzo-pisalni stroj

STOEWER RECORD

Vrhunec fino-
 mehanike.

Zastopstvo:

Lud. Baraga, Ljubljana
 ŠELENBURGOVA ULICA št. 6/1.

Popolnoma varno naložite denar v
Ljubljansko posojilnico

registrovano zadrugo z omejeno zavezo v Ljubljani

Mestni trg šte. 6

ki ima že

nad 10,000.000 Din jamstvene glavnice

Vloge na hranil. knjižice in tekoči račun obrestuje najugodneje